

*Др Марко Бурђевић  
доцент, Правни факултет, Универзитет у Београду*

## Уговори у потрошњи

### Резиме

*У овом чланку анализирају се обележја појма уговора о потрошњи. Предмет истраживања је ограничен на појам ових уговора у српском праву. Писац најпре, разграничава уговоре у потрошњи од уговора у привреди. Појмом, разлаже појмове професионалац и потрошач на саставне елементе према Закону о заштити потрошача. Најзад, истражује да ли ови уговори имају специфичности које повлаче примену посебног правног режима. У закључку констатира да су уговори о потрошњи посебна категорија уговора на који се примењује правни режим који образују одређена правила уговорног права и посебне норме потрошачког законодавства.*

**Кључне речи:** *заштита потрошача, уговори у потрошњи, потрошач, професионалац*

### Увод

Доношење нових законских правила која уређују уговоре доводи до нових класификација уговора или бар до додавања нових уговора постојећим класификацијама.<sup>1)</sup> Класификацији претходи квалификација уговора. То је мисаона опе-

1. Упоредити: С. Перовић, Облигационо право, Књига прва, Београд, , 1986, стр. 191.

рација којом се један уговор сврстава у ову или ону категорију,<sup>2)</sup> која је формирана на различитим критеријумима, као што су одређеност у закону, нужни услови за настанак уговора, однос права и обавеза, дужина трајања престације, техника и начин закључења и други. На једном истом критеријуму изводи се, по правилу, подела на две врсте уговора, на пример, на именоване и неименоване, формалне и неформалне, једностране и двостране, добротине и теретне, комутативне и алеаторне, уговоре са тренутним извршењем и уговоре са трајним извршењем, итд. Значај класификације је у томе што сврставање уговора у одређену категорију повлачи примену посебних правила која уређују ту категорију. На пример, ако један уговор буде квалификован као уговор о продаји на њега ће се променити правила о обавези заштите у случају физичких недостатака или ако један уговор буде квалификован као уговор о у привреди, а уговору има више дужника у некој дељивој обавези, они ће договати по правилима о пасивној солидарности, итд.

Нови Закон о заштити потрошача у Србији је донет 2005. године.<sup>3)</sup> Његов текст садржи норме о основним правима потрошача, начину њиховог остварења и заштити, која су формулисана полазећи од тога да један уговорник треба да ужива посебну заштиту када закључује уговор на основу кога купује производе или користи услуге за личне потребе или потребе свог домаћинства од другог уговорника који се професионално бави продајом производа или вршењем услуга. Уговорник који закључује уговор у циљу задовољавања својих личних потреба је потрошач, а његов саговорник је професионалац.

Уговор између потрошача и професионалца у литератури се назива *уговор о поштрошњи*, при чему се овај назив користи понекад у једнини, а понекад у множини. У делу доктрине у коме се уговори о потрошњи узимају за посебну врсту уговора, сходно принципу бипартитности, по коме се у литератури класификују уговори, њима се супростављају уговори између равноправних субјеката.<sup>4)</sup> Ова подела изводи се на основу истог критеријума као и подела на уговоре у привреди и грађанске, односно грађанско правне уговоре. Обе су засноване су на особеностима правног статуса уговорних страна.

Уговори у потрошњи слични су уговорима у привреди, али се и разликују од њих. Једне и друге, закључују привредни субјекти у обављању делатности које сачињавају предмете њиховог пословања или у вези са тим делатностима. Али, за разлику од уговора у привреди, које закључују два привредна субјекта у обављању своје професионалне делатности између себе,<sup>5)</sup> уговоре у потрошњи закључују, на једној уговорној страни привредни субјекти (или друга правна лица), а на другој

2. В. Bénabent, Droit civil, Les obligations, Paris, 1997, стр. 12.

3. Службени гласник Републике Србије бр. 79/2005

4. Тако: F. Terré, Ph. Simler, Y. Lequette, Droit civil, Les obligations, Paris, 1993, стр. 59; A. Bénabent, Droit civil, Les obligations, Paris, 1997., стр. 16.

5. В. чл. 23. ст. 2. Закона о облигационим односима; Упоредити: М. Васиљевић, Пословно право, Београд, 2004., стр. 455.

уговорној страни, по правилу, физичка лица, ради задовољења својих личних потреба или пордоичних потреба.

Да ли су уговори у потрошњи у нашем праву посебна врста уговора или је само реч о једном теоријском концепту који треба да послужи да објасни јединство и кохезију различитих правних прописа који теже да заштите потрошача? Одговор на ово питање захтева да се претходно одреди појам уговора о потрошњи, а потом да се испитају његова обележја, да би се утврдило да ли они повлаче примену посебног правног режима за ову категорију уговора.

## Појам уговора у потрошњи

Уговори у потрошњи су уговори који су, због тога што се закључују између професионалаца и потрошача, подведени под исти правни режим.<sup>6)</sup> Дакле, да би један уговор могао да се квалификује као уговор у потрошњи потребно је да је у њему једна уговорна страна потрошач, да је друга уговорна страна професионалац и да је због свој особености уговор између њих подведен под посебна законска правила.

### 1. Потрошач

#### *Назив*

Потрошач није изворно правни појам. Право га је преузело из економских наука у којима се појам потрошач везује за акт потрошње. У економској науци потрошња је последњи стадијум привредног процеса, различит од производње и дистрибуције, а потрошач је свако ко троши.<sup>7)</sup>

Међутим, појам потрошача који се употребљава у економској доктрини је преширок и неодговарајући за право, јер би његово коришћење довело до тога да се под потрошачем сматра сваки грађанин. Због тога, у праву се настоји да се сузи појам потрошача.

#### *Теоријски појам*

У правној теорији постоје два приступа одређивању садржине појма потрошач. Према првом, потрошач је сложен појам који није могуће прецизно дефинисати, те стога треба препустити суду да, одлучујући да ли неко има право на заштиту по нормама потрошачког законодавства, утврди да ли је то лице потрошач.<sup>8)</sup> Према другом приступу, упркос томе што је неодређен и измиче прецизном дефинисању, могуће одредити елементе из којих се састоји најуже језгро појма потрошач, који би делатношћу суда могао бити проширен у конкретним случајевима и ван свог најужег оквира.<sup>9)</sup>

6. B. F. Terré, Ph. Simler, Y. Lequette, op. cit., стр. 59

7. V. J. Calais – Auloy, F. Steinmetz, Droit de la consommation, Paris, 2006, стр. 7.

8. B. G. Cas, D. Ferrier, Traite de droit de la consommation, Paris, 1986., стр. 8.

Доктринарна мишљења која пледирају на другом приступу, полазећи од економског појма потрошача, истичу у његовом правном појму два, односно три елемента. Први елемент, заједнички свим дефиницијама, је да је потрошач физичко лице.<sup>10)</sup> Остали елементи се разликују. По једном схватању, физичко лице је потрошач када закључује уговор са професионалцем да би се опскрбило да би се опскрбило добрима или услугама.<sup>11)</sup> Према другом мишљењу, потрошач је свако лице које прибавља производе или користи услуге у непрофесионалном циљу.<sup>12)</sup>

#### Законски појам

У упоредном законодавству није уобичајено да се дефинише појам потрошача.<sup>13)</sup> Тај посао, по правилу, спрепушта се судској пракси и правној теорији.

За разлику од страних права, наше законодавство одређује појам потрошача. Према Закону о заштити потрошача потрошач је *физичко лице које куиује производе или користи услуге за личне поииребе или поииребе своџ домаћинсџива*.<sup>14)</sup> Потрошач је и *привредно друшџиво, предузеће, друџо правно лице и предузећник које куиује ли користи услуге за соиџивене поииребе*.<sup>15)</sup>

Из ове законске дефиниције произилази да појам потрошач има четири елемента.

Прво, потрошач је *куиџац* производа или *корисник* услуге. Постоје дакле, две врсте потрошача: прва врста су купци, а друга, корисници услуга (на пример, корисник услуге заступања, чувања, осигурања, туристичке услуге, угоститељске услуге, итд). Њима друго лице продаје производе или врши услуге. То лице Закон о заштити потрошача назива продавцем. Због тога је за појам потрошача битно да једно лице има положај купца у уговору, односно корисника услуге, а да партнер у односу са њим, има положај продаваца. Облигациони однос између потрошача и продавца успоставља се на основу уговора, који није само уговор о продаји (иако на њега упућују називи "продавац" и "купац" које користи овај закон), већ то може бити било који именовани или неименовани уговор на основу кога једно лице

9. Тако: J. Calais – Auloy, F. Steinmetz, op. cit., стр. 7.

10. Тако: Y. Picod, H. Davo, Droit de la consommation, Paris, 2005., стр. 19.; J. Beauchard, Droit de la distribution et de la consommation, Paris, 1997., стр. 37; J. - Pierre Pizzio, Code de la consommation, Paris, 1996., стр. 62; L. Landy, La consommateur européen: une notion éclatée y Vers un code européen de la consommation, Codification, unification et harmonisation du droit des États- membres de l' Union européenne(Actes et Débats de colloque, Lyon, les 12 et 13 décembre), Bruxelles, 1998, str. 59- 62; J. Calais –Auloy, F. Steinmetz, op. cit., стр. 7

11. V. Ph. le Tourneau, Responsabilité civile professionnelle, Paris, 2005, стр. 3; Y. Picod, H. Davo, op. cit., стр. 19

12. V. J. Calais –Auloy, F. Steinmetz, op. cit., стр. 7-9.

13. Изузетак су директиве Савета Европске Уније (В. Директиву бр. 88/102 од 22. децембра 1988. која се односи на потрошачке кредите; Директиву бр. 93/13 од 5. априла 1993. о неправичним клаузулама; Директиву бр. 85/577 од 20. децембра 1985. о уговорима закљученим изван пословних просторија трговца).

14. В. Чл. 2. ст. 1. Закона о заштити потрошча.

15. В. Чл. 2. ст. 2. Закона о заштити потрошача.

прибавља неки производ или користи неку услугу, плаћајући за узврат накнаду у новцу. Наиме, израз "који купује или користи услуге", који је закон употребио у дефиницији потрошача, треба схватити тако да је њиме обухваћено свако лице које на основу уговора прибавља неку ствар или користи туђу услугу, дајући за то накнаду у новцу. Тако, у нашем праву потрошач је купац у уговору о продаји, али, поред њега и корисник кредита, који са банком закључује уговор о кредиту, уговаралац или корисник осигурања у уговору о осигурању, путник у уговору о организовању путовања, итд.

Друго, потрошач је лице које прибавља *производ* или користи *услугу*. Производ није свака ствар већ само ствар која настаје као резултат рада,<sup>16)</sup> без обзира да ли је потрошна, то јест да ли своју корисност исцрпљује већ при првој употреби (на пример, храна) или је непотрошна, тако да се може употребити више или неограничени број пута (аутомобил, књига). Услуга је свако чињење чија је вредност проценива у новцу.<sup>17)</sup> Услуга може бити материјална радња (на пример, поправљање аутомобила, чишћење одела и сл), финансијска (кредитирање, осигуравање и сл) или интелектуална (медицинска бригаа, правно саветовање).

Треће, потрошач је *физичко лице*, али то може бити *правно лице*. У томе је крупно проширење појма потрошача у нашем праву у односу на теоријска схватања која су напред изложена, а према којима само физичка, а само изузетно и правна лица могу бити потрошачи.<sup>18)</sup>

Четврто, физичко лице је потрошач када прибавља производ или користи услугу за *своје личне потребе или потребе свој домаћинства*, док је правно лице (и физичко лице као предузетник) потрошач када прибавља производ или користи услугу за *социјалне потребе*. Према томе није свако лице које троши потрошач и у томе је најбитнија разлика између правног и економског схватања овог појма. За правни појам је битан циљ због кога једно лице закључује уговор. Када уговор са професионалцем закључује физичко лице, онда је потребно, да би као потрошач уживало заштиту, да уговор закључује ради задовољења личних потреба, односно потреба свог домаћинства, а када уговор закључује правно лице или предузетник, битно је да тиме задовољава сопствене потребе.

*Личне потребе, односно потребе свој домаћинства*, које физичко лице задовољава као појединац, закључујући неки од потрошачких уговора, могу бити врло различите. Такав карактер имају исхрана, сопствена и чланова породице, опскрбљивање апаратима за домаћинство, осигуравање од штете, стамбене потребе ради којих закупује или гради стан, потреба за превозом, туристичким путовањем, потреба за новцем ради које узима кредит и сл.

16. Упоредити: J. Calais-Auloy, F. Steinmetz, op. cit., стр. 7-9. Производ у смислу прописа потрошачког права треба разликовати од појма производа (продукта, приноса) неке ствари у стварном праву (в. О. Станковић, М. Орлић, Стварно право (Девето неизмењено издање), Београд, 1999., стр. 12.

17. J. Calais-Auloy, F. Steinmetz, op. cit., стр. 9

18. Упоредити: Д. Симоновић, Коментар Закона о заштити потрошача, Београд, 2006, стр. 35.

*Соистивене пошребѣ привредног друштва, предузећа, другог правног лица и предузетника* није лако разлучити од њихових професионалних потреба. У правном промету ова лица се појављују редовно као субјекти који обављају привредну делатност која је предмет њиховог пословања или неку другу делатност, у оквиру које закључују уговоре. Зато су она по природи ствари професионалци. Ипак, према Закону о заштити потрошача, они изузетно могу бити и потрошачи. Привредно друштво, предузеће (под којим треба подразумевати на пример, јавно предузеће или задругу која има лукративни циљ), друго правно лице (на пример, задруга са нелукративним циљем, струковно, професионално и пословно удружење, комора, удружење грађана итд.) и предузетник (физичко лице које у виду занимања обавља делатност ради стицања добити) су потрошачи када купују производе или користе услуге за сопствене потребе. Тада њихов уговор са другим привредним друштвом, предузећем, другим правним лицем или предузетником има карактер уговора у потрошњи.

Разграничење између уговора у потрошњи, у којима привредни субјекти и друга правна лица могу бити потрошачи и уговора у привреди, у којима су они професионалци, креће се границом између приватне, непословне сфере привредних субјеката или других правних лица, у којој купују или користе услуге за себе, за сопствене потребе, и пословне сфере ових лица, у којој они купују или користе услуге у обављању привредне делатности која је предмет њиховог пословања. Привредни субјект или друго правно лице може бити потрошач, према правилима потрошачког законодавства, само ако уговор излази из домена послова за које је стручно оспособљен<sup>19)</sup>, то јест, ако закључује уговор који не улази у привредну делатност која је предмет његовог пословања.

Али и када прибављање неког производа или коришћење нечије услуге не спада у привредну делатност која је предмет пословања неког привредног субјекта или другог правног лица, то не значи да самим тим ови акти спадају у непословну сферу. Наиме, прибављање неке ствари или коришење услуге може бити повезано са обављањем привредне делатности, иако не спада у вршење делатности. Привредни субјект (или друго правно лице), стриктно гледано, тада не би био потрошач, јер уговор који је закључио, према члану 23. Закона о облигационим односима спада у уговоре у привреди зато што је закључен "у вези са привредном делатношћу коју обавља". Зато је неопходно, да би професионалац имао положај који има потрошач, утврдити да ли је уговор у директној вези са обављањем његове професионалне делатности или је закључен да би се задовољиле искључиво сопствене потребе. А такве ситуације, у којима уговор није директно повезан са пословном делатношћу неког привредног субјекта биће врло ретке.

19. В. У. Picod, Н. Davo, *op. cit.*, стр. 25.

## 2) Професионалац

### Назив

Професионалац је партнер потрошача у уговору у потрошњи.<sup>20)</sup> У економској литератури други учесник у односу у који потрошач ступа поводом потрошње назива се продавацем.<sup>21)</sup> У страниј правој доктрини за означавање овог уговорника користи се термин професионалац.<sup>22)</sup>

### Теоријски појам

Под појмом професионалац у правој литератури понекад се подразумевају искључиво трговци, а понекад поред трговаца и друга лица која обављају неку делатност као своје стално, основно занимање (на пример, занатлија, припадник неке слободне професије итд). Такође, професионалац је редовно правно лице, мада постоје и дефиниције које у професионалце убрајају и физичка лица.<sup>23)</sup>

Једна од најпотпунијих теоријских дефиниција професионалаца обухвата седам критеријума за његово одређивање. Професионалац је по тој дефиницији лице које: прво, у правним односима у које ступа испољава да је професионалац; друго, обавља производну, трговачку или услужну делатност; треће, делатност врши редовно; четврто, делатност врши уз накнаду; пето, функционално је организовано тако да је способно да обавља своју делатност; шесто, поседује надмоћност која произилази из његове стручности; седмо, има ауторитет над лицима које користи у извршењу уговора као репрезенте или помоћнике.

### Законски појам

Да би означио уговорника са којим потрошач закључује уговор Закон о заштити потрошача користи назив продавац. При том одређује ко се сматра продавцем. Продавац је *привредно друштво, предузеће, друго правно лице и предузетник, који продаје производе или пружа услуге потрошачу.*<sup>24)</sup>

Из наведене законске дефиниције произилази да појам професионалац има три елемента.

Прво, професионалац је по правилу *правно лице*. Физичко лице је професионалац само ако у виду регистрованог занимања, као предузетник, обавља делатност ради стицања добити. Физичка лица која нису предузетници не сматрају се професионалцима у смислу норми нашег потрошачког законодавства.

У нашем праву нису за правна лица постављена никаква ограничења у погледу форме коју треба да има нека организација да би имала својство професио-

20. Ibidem.

21. Упоредити: М. Лабус, Основи економије, Четврто издање, Београд, 2002, стр. 65.

22. Назив има корен у латинској речи *professio*. В. М. Вујаклија, *Лексикон српаних речи и израза*, Београд, 1980, стр. 759. (в. *професионалац*).

23. В. Ph. Le Tourneau, *Responsabilité civile professionnelle*, Paris, 2005, стр. 6- 7.

24. В. чл. 2. ст. 3. Закона о заштити потрошача.

налца. Професионалац може бити свако привредно друштво, предузеће и свако *друго њравно лица* које продаје производе или пружа услуге потрошачима, без обзира на врсту којој правно лице припада, то јест без обзира да ли је оно лично удружење, корпорација или установа. Према томе и предузећа које обављају делатности којима се на општи начин задовољавају потребе грађана (предузећа које врше јавне услуге, то јест обављају јавну службу)<sup>25)</sup> могу имати својство професионалца, а уговори између њих и корисника њихових услуга спадали би у уговоре у потрошњи. Тако би уговор о потрошњи био на пример, уговор између потрошача електричне енергије са предузећем за дистрибуцију електричне енергије, уговор између корисника поштанске услуге са ПТТ–ом, уговор између путника и јавног предузећа која обавља превоз путника у јавном саобраћају, итд.

Када је реч о неким установама, односно уговорима које оне закључују са њиховим корисницима (на пример, уговор између установе која обавља здравствену службу, установе ученичког и студентског стандарда, образовне установа и корисника њихових услуга, итд), питање да ли ти уговори спадају у уговоре у потрошњи је сложеније зато што ове установе обављају своју делатност остварујући редовно, али не безизузетно, неку недобитну сврху. Због тога оне не морају имати увек својство професионалца.

Поблем је једноставнији када су у питању установе које се, поред других делатности, баве продајом услуга и производа (на пример, болнице, поликлинике приватне праксе итд).<sup>26)</sup> Када такве установе пружају услуге уз накнаду, уговори које закључују са корисницима тих услуга су без сумње уговори о потрошњи.

Друго, професионалац је лице које *продаје* производе и лице које *пужа* услуге. Због тога је појам професионалца шири од појма продавца и ова два појма не би требало ни језички поистовећивати, као што то ради Закон о заштити потрошача. Наиме, продавац је лице које се на основу уговора о продаји обавезује да преда другом уговорнику (кушцу) ствар коју продаје, тако да овај стекне право својине, односно то је лице које се на основу уговора о продаји обавезује да прибави купцу продато право, а када вршење тог права захтева држање ствари и да му преда ту ствар.<sup>27)</sup> Насупрот томе, професионалац је неко ко се продајом бави као својом редовном пословном делатношћу.

Трећи елемент у појму професионалца је да је професионалац лице које се продајом производа или пружањем услуга бави као *привредном делатношћу која је предмет његовог пословања*. Другим речима, професионалац није свако ко на основу уговора прода неки производ или изврши неку услугу, него само оно лице коме је продаја производа или вршење услуга професија. Пошто се продајом про-

25. Упоредити: Чл. 1. Закона о јавним службама, Службени гласник РС, бр. 42/91 и 71/94.

26. В. Члан 159. Закона о здравственој заштити, Службени гласник РС, бр. 107/2005: "Здравствена установа, односно приватна пракса може стицати средства за рад од: . . . 3) продаје услуга и производа који су у непосредној вези са здравственом делатношћу здравствене установе;"

27. В. Сл Перовић, *op. cit.*, стр. 525.

извода могу бавити како лица која су их сама произвела ради продаје, тако и трговци, односно лица која се професионално баве вршењем услуга, то под појмом професионалца треба подразумевати произвођаче, трговце и пружаоце услуга.

Треба приметити да у Закону о заштити потрошача трећи елемент у појму професионалца није јасно истакнут. Међутим, он произилази из циља потрошачког законодавства. Наиме, норме о заштити потрошача су намењене посебној заштити купаца производа односно корисника услуга, када им је нарочита заштита потребна, а заштита им је потребна у оним ситуацијама у којима купују или користе услуге од лица које је од њих стручно образованије, информисаније и економски моћније и када ове предности могу бити извор узрок неравнотеже у њиховом уговору.<sup>28)</sup> Предност у односу на купца или корисника услуге има само продавац, односно давалац услуге коме је продаја или вршење услуга посао у чију сврху је организован. Зато посебни прописи о заштити потрошача који важе за уговоре у потрошњи теже да отклоне неравнотежу која се појављује у уговору у коме се на другој страни, наспрам купца или корисника услуге, у уговору налази лице које се редовно и организовано бави продајом и вршењем услуга, а не неко ко спорадично, с времена на време, продаје неку своју ствар или изврши неки посао за другога.

### 3) Правни режим уговора у потрошњи

Главна особеност уговора у потрошњи је да га потрошачи закључују са професионалцима. Професионалци су привредни субјекти, привредна друштва и предузетници, друга предузећа и правна лица која, уговоре закључују да би остварили добит, а потрошачи, су по правилу, физичка лица која уговарају да би задовољили своје личне и породичне потребе и само изузетно правна лица и предузетници када купују производе и користе услуге за сопствене потребе, а не ради обављања своје привредне делатности. Зато су уговори у потрошњи уговори између неједнаких уговорника.<sup>29)</sup>

Неједнакост између уговорних страна и произилази из струче, имовинске и финансијске надмоћности професионалца над потрошачем. Њу појачавају, са једне стране, додатне предности професионалца које он стиче због техничке сложености производа које продаје и прекомерне рекламе, а на другој страни, слабљене позиције потрошача, који често мора узети кредит да би дошао до потребних ствари.<sup>30)</sup>

Зато, правила за уговоре у потрошњи имају другачије полазиште од општих правила уговорног права. Док се ова последња темеље на једнакости и слободи уговорања, правила која уређују уговоре у потрошњи полазе од тога да је њима својствена неједнакост.<sup>31)</sup>

28. В. J. Beauchard, op. cit., стр. 37.

29. В. А. Bénabent, op. cit. стр. 16

30. В. F. Terré, Ph. Simler, Y. Lequette, op. cit., стр. 60.

31. В. . Y. Picod, H. Davo, op. cit., стр. 90.

Надмоћност професионалца у уговорима у потрошњи испољава се кроз наметање општих услова услова уговора потрошачима, а потрошачко право има за циљ да јој његове норме буду противтежа.<sup>32)</sup> Ако се детаљније изучи садржина закона о заштити потрошача у упоредном и нашем праву, може се уочити да су она усмерена на то потрошаче заштите од једне специфичне технике закључења на основу општих услова одређених од професионалца о којима потрошач због своје стручне и имовинске подређености професионалцу не може да преговара.<sup>33)</sup> Управо та особена техника закључења уговора је друго битно обележје које повезује различите уговоре о потрошњи. Због тога законима о заштити потрошача доминирају правила о закључењу уговора, тумачењу и уређењу садржини уговора итд.

### Закључак

Уговори у потрошњи су различити уговори (о продаји, о кредиту, о превозу, итд) уговори којима је заједничко што се закључују између професионалца и потрошача, коришћењем исте технике закључења уговора. То су уговори између неједнаких уговорника и због тога се разликују од уговора између једнаких правних субјеката, два појединаца или два професионалца

Уговори у потрошњи су средиште око кога су окупљају и повезују правила о заштити потрошача у правни режим заштите потрошача, који данас чини садржину потрошачког права.<sup>34)</sup> Тај правни режим образују, правила уговорног права (општа правила о обавези обавештавања, обавези заштите у случају физичких недостатака, неправичним клаузулама у општим условима уговора, тумачењу општих услова, и правила о посебним именованим уговорима, на пример о гаранцији за исправно функционисање продате ствари, о обавезној садржини неких уговора, итд), посебно обликована према специфичностима уговора о потрошњи, и посебне норме који неке од уговора о потрошњи детаљније регулишу (продаја на основу каталога, продаја код купца, преко овлашћених заступника продавца итд).<sup>35)</sup>

32. В. Ј. – Pierre Pizzio, *op. cit.*, стр. 74.

33. Упоредити: Y. Picod, H. Davo, *op. cit.*, стр. 90.

34. В. А. Bénabent, *op. cit.* стр. 16.

35. В. Ј. Beauchard, *Droit de la distribution et de la consommation*, Paris, 1996, str. 320.

---

**Marko Đurđević, PhD**  
**Assistant Professor**  
**Faculty of Law, University of Belgrade**

## **CONTRATS BETWEEN CONSUMERS AND PROFESSIONALS**

### **Summary**

*In this article the author analyses the features of the notion contract between consumer and professional. The subject of the research is limited to the notion contract between consumer and professional in Serbian Law. The author firstly makes distinction between these contract, comercial contract and cilil contract. Then he analyses the elements of the notions consumer and professional in Serbian Consumer Protection Act. Finally he deals with determining the characteristics of the legal statute of these contrat. In conclusion, he states that the contract between consumer and professional is specific category of contract on which general rules of contract law apply as well as specific norms of consumer legislation.*

**Key words:** *consumer protection, contracts between consumers and professionals, consumer, professional.*